

[Damsgaard.]

er denne stigning i statens udgifter på et enkelt år den næststørste, vi har oplevet inden for den sidste halve snes år. Den overgås kun af forrige finansår, hvis ulykkelige følger for hele vor økonomiske udvikling jo i dag er ganske åbenbare.

Lad så være, at denne stigning for en væsentlig dels vedkommende kan være velbegrundet. Også venstre må erkende, at følgen af prisstigninger heller ikke vil gå uden om de ting, som er nødvendige for det offentlige, om det skal løse sine opgaver. Også mit parti må erkende, at vi finder det særdeles ønskeligt, at uddannelse i videste forstand og forskning kan videreføres og udbygges, for det er nødvendigt, hvis vi skal kunne følge med i udviklingen — og meget andet sådant kunne nævnes. Men alligevel kommer vi ikke udenom, at en udgiftsstigning af denne størrelsesorden er den dårligst tænkelige baggrund for opfordringen til befolkningen om at holde igen. Staten har længe været banebryder for et for stort forbrug, og eksemplets magt er stor. Regeringen har med dette finanslovsforslag forspildt en mulighed for at vise et godt eksempel.

Nu ville det jo ikke være rimeligt, om jeg ikke samtidig gjorde opmærksom på, at finansloven i vid udstrækning er en opsummering af andre loves virkninger på statens indtægter og udgifter. Det er, når det kommer til stykket, en meget lille del af det offentliges budget, vi faktisk har mulighed for at tage stilling til ved finanslovens behandling. Dermed være slet ikke sagt, at finansloven ikke har betydning, tværtimod. Dens betydning går imidlertid, om jeg så må sige, den anden vej. Det er i den, vi skal forsøge at skabe os det overblik, som kan vejlede os ved behandlingen af alle de andre lovforslag og beslutninger i årets løb. Det er af meget stor betydning, at folketingets medlemmer i strømmen af lovforslag og udgiftsforslag en gang imellem standser op og spørger: ja men hvad har vi egentlig råd til, når det hele til slut dog gerne skal gå op? For selvfølgelig gælder det for hvert enkelt forslag, der fremsættes, at der kan anføres meget for, at det skal nyde fremme; ellers var det vel næppe nået så langt. Der kan anføres meget godt om utallige ønsker og opgaver også på det

offentliges område. De kan være velbegrundede og påtrængende; men når vi tæller alle disse mere eller mindre velbegrundede og påtrængende opgaver og ønsker sammen, viser det sig gang på gang, at summen så langt overstiger vore øjeblikkelige økonomiske kræfter og muligheder. Vi stilles til stadighed her i tinget og i finansudvalget over for at måtte vælge mellem ønsker og opgaver for at finde frem til dem, der er mest velbegrundede og mest påtrængende. Forsøger regeringen og folketinget i stedet kritikløst at nå alt på én gang eller i et for hurtigt tempo, så er det, vi får økonomiske vanskeligheder, så er det, vi får omsetningsskat og rekordhøj rente, så er det, vi sammen med valutavanskeligheder sætter den høje beskæftigelse på spil, og så er det endelig, folketinget opdager, at vi faktisk når mindre, end hvis vi fra starten havde kendt mere til begrænsningens kunst.

Derfor er det så uhyre vigtigt, at det samlede overblik, som er finanslovens og denne debats hele sigte og mening, kan ske på et realistisk og ærligt grundlag.

Jeg har villet understrege dette, netop fordi et så udpræget træk i de senere års udvikling har været, at regeringens overblik over statens udgifter og for den sags skyld også dens indtægter tilsyneladende har været alt for ringe. Derfor har jeg da også med glæde bemærket mig, at den højtærede finansminister kort før sin tiltræden kunne forkynde, at regeringen i år ville stræbe efter et ærligt finanslovsforslag, og det skal den højtærede finansminister naturligvis ikke have utak for, selv om jeg mener, det er en selvfølgelig ting.

For hvad ligger der egentlig i udtrykket et ærligt finanslovsforslag? Der ligger vel for det første dette, at forslaget indtægts- og udgiftstal er udtryk for, hvad man alt taget i betragtning må skønne som det sandsynlige. Allerede dette er noget meget væsentligt, hvis debatten skal ske på et realistisk grundlag. Der har været perioder, hvor man ikke helt kunne frigøre sig for den tanke, at fejlskønnene i de forskellige finanslovsforslag ligesom fulgte en fælles linje, som efterhånden gjorde det svært at tage disse skøn helt alvorligt. Men for mig at se må der ligge noget mere i udtrykket et ærligt finanslovsforslag og dets naturlige fortsættelse: en ærlig